

Прогноз

фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту сільськогосподарських рослин у господарствах Вінницької області в липні 2023 року

Багатоїдні шкідники

Агрометеорологічні умови червня були задовільними для формування урожаю більшості сільськогосподарських культур, як наслідок достатнього тепло і волого забезпечення на переважній частині території області. Переважала тепла погода із нерівномірними дощами та локальними зливами. У найтепліші дні середньодобові температури повітря на 5-6° перевищували норму, досягаючи 24-25°. Сонячне сяйво до поверхні землі надходило протягом 73 годин, при нормі 94 години, а в третій декаді 97 годин, при нормі 95 годин. Середня температура повітря становила 18,8-21,1° тепла, що в межах норми. Максимальна температура повітря в денні години підвищувалася до 29-33° тепла. Мінімальна температура повітря в нічні години знижувалася до 10-13° тепла. Вітер протягом місяця переважав слабкий та помірний. Агрокліматичні умови червня у 2023 році сприяли розвитку шкідливих організмів переважно в помірному, а в місцях, де формування недостатніх запасів вологи в ґрунті відбувалося без ефективних опадів уже протягом тривалого часу – у слабкому ступені.

В липні по всій території області продовжиться масовий літ **кукурудзяного стеблового метелика**, який розпочався в кінці червня. Істотного наростання шкідливості фітофага не передбачається, але за наявності сприятливих умов під час відкладання та розвитку яєць загроза пошкодження посівів кукурудзи існуватиме повсюди.

На початку відкладання яєць метеликом, за виявлення двох яйцекладок, що зазвичай спостерігається за суми ефективних температур вище 10° 375°C, необхідно негайно приступити до випуску трихограми в кількості 50-100 тис. самиць на 1 га. В період масового відкладання яєць, приблизно через 2 тижні після початку, або орієнтовно за СЕТ 430°C, залежно від погодно-кліматичних умов, випуск проводять вдруге. Ці рекомендації підходять для сприятливих для розвитку трихограми умов (помірна погода з ГТК 0,9-1,2). За несприятливих же умов для життєдіяльності трихограми (посуха, або навпаки – вітряна дощова погода), коли її діяльність практично обмежена 3-5 добами, рекомендується кожні 4-5 днів, а при розтягнутому льоті – 5-7 днів, проводити повторні випуски. Внесення трихограми (з врахуванням різниці строків льоту метеликів) буде ефективним і в боротьбі з бавовниковою совкою.

В Переліку зареєстровано **біопрепарат** для боротьби з стебловим метеликом *Острінія стоп* (*OstriniaSTOP*), п. Засіб використовується від моменту 5-9 листків до появи 2 міжвузля стебла (при появі метеликів з личинок) шляхом обприскування 1 га розчином 100 г препарату в 200-400 л води.

Якщо зазначені вище біологічні методи не застосовувалися, у разі заселення гусеницями 6-8% рослин за чисельності 1-2 екз. на рослину проти шкідника у фазі викидання волоті-формування зерна проводять обприскування посівів інсектицидами: Велес, КС, 0,4-0,5 л/га, Еспада, КС, 0,2-0,25 л/га, Інстрайкер, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Нуредін Супер, КЕ, 0,75-1,25 л/га, Радіант, КС, 0,3-0,5 л/га, Ампліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Антикolorад, КС, 0,25 л/га, Антикolorад Макс, КС, 0,25 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Децис f-Люкс 25EC, КЕ, 0,4-0,7 л/га, Дімілін 480, КС, 0,4-0,5 л/га, Кайзо, ВГ, 0,2 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,2 л/га, Кораген 20, КС, 0,15 л/га, Ламдекс, СК, 0,2-0,3 л/га, Рімон Фаст, КС, 0,4-0,6 л/га. Для внесення авіа методом (за наявності погодження ОВА) дозволені Актеллік 500EC, КЕ, 2 л/га, Ампліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Децис f-Люкс 25EC, КЕ, 0,4-0,7 л/га, Резонанс, КЕ, 2-2,5 л/га, Рімон Фаст, КС, 0,4-0,6 л/га, Тінстер Екс 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Хекат, КС, 0,05-0,06 л/га з суворим дотриманням регламентів застосування препаратів та вимог санітарної безпеки, охорони праці й навколишнього середовища. Боротьбу з гусеницями можна проводити **біопрепаратом** Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га.

Погодні умови травня-червня характеризувались прохолодною пізніше комфортно теплою зі змінною хмарністю, інколи вітряною погодою з перепадами температури, мали неоднозначний і певною мірою стримуючий вплив на розвиток **підгризаючих совок**. Підвищення температурного режиму у другій та третій декадах червня, особливо на територіях, де пройшли опади, може обумовити збільшення продуктивності самиць та подовження періоду шкідливості личинок фітофага I покоління, що уможливило створення загрози пошкодження рослин совками в посівах просапних, овочевих та інших культур.

Впоратись з гусеницями в разі їх чисельності, що перевищує порогові шкідливості (у посівах буряків 1-2 екз./м², кукурудзи, соняшнику, картоплі, інших просапних 3-8 екз./м², озимої пшениці - 2-3 екз./м²) допоможуть інсектициди Данадім Мікс, КЕ, 1 л/га, Децис 100EC, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,3 л/га, Протеус 110, МД, 0,5-0,75 л/га та інші, на овочевих культурах - **біопрепарат** Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га. Найефективніші суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах з додаванням 3-4 кг/га сечовини. Крайці результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь харчується на рослинах. З агротехнічних прийомів ефективні міжрядні розпушування просапних, передусім, цукрових буряків і овочевих культур, знищення бур'янів та квітучих нектароносів.

Повсюди залишається ймовірність шкідливості личинок листогризухих совок (**бавовникова, капустиана, совка-гамма**), а також личинок **сонцевика будякового**, або **чортополохівки** (соя, соняшник, томати, яблуна, виноград, інші).

Проти личинок **листогризухих совок** ефективні інсектициди Ампліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC,

КС, 0,1-0,15 л/га, Вантекс, Мк.с., 0,1 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Данадим Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Дімілін 480, КС, 0,4-0,5 л/га, Коннект 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, інші. На середньостиглих та пізньостиглих сортах капусти екологічно доцільне використання препаратів-регуляторів росту комах Матч 050ЕС, КЕ, 0,4 л/га, Номолт, КС, 0,3 л/га, або ж **біопрепаратів** Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2,0-3,0 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2,0-3,0 кг/га. Крім того, Переліком дозволене використання інсектицидів Альтекс, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247 SC, КС, 0,18 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,3-0,4 кг/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, інших.

На поматах застосування інсектицидів проти гусениць помідорної (карадрини), бавовникової та інших совок бажане до початку плодоутворення (Ампліго 150 ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Матч 050ЕС, КЕ, 0,4 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,3-0,4 кг/га, Протеус 1100D, МД, 0,5-1,0 л/га, Релдан 22ЕС, КЕ, 1,0-1,5л/га), а **біопрепаратів** – без обмежень (Біолеп, СК, 2-3 л/га, Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2,0-3,0 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2-3 кг/га, Хеліковекс, КС, 0,05-0,2 л/га з витратою робочого розчину 200-500 л/га).

В разі виявлення шкідливості личинок чортополохівки проводять крайові або суцільні обприскування інсектицидами, дозволеними Переліком до використання в Україні на відповідних культурах проти листогризух шкідників. Безпосередньо проти чортополохівки зареєстровані Ампліго 150ZC, ФК, 0,2-0,4 л/га, та Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га. За відсутності встановленого економічного порогу шкідливості слід користуватися ЕПШ для листогризух совок (цукрової буряки – 2-3 гус./м² (I покоління), 5-6 гус./рослину (II покоління), соняшник – 8-10 гус./м², соя – 1-3 гус./м², яблуня – 10-15% пошкоджених листків).

Шкідники та хвороби зернових, зернобобових культур і багаторічних трав

Завершуватиметься живлення та за лялькування личинок п'явиці, звідки наступного року вийде жук, триватиме розвиток сисних - **злакових попелиць та пшеничного трипсу**. Личинки **хлібних клопів** старших віків та імаго нового покоління харчуватимуться зерном, готуючись до перезимівлі та накопичуючи запас жиру, осередково може спостерігатись шкідливість **хлібних жуків**.

За чисельності шкідливої черепашки та інших клопів більше 2 екз./м² (на посівах сильних та цінних сортів) або 4-6 екз./м² (на решті посівів) необхідне застосування інсектицидів - Альфагард 100, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Бі-58 Топ, КЕ, 1-1,5 л/га, Велес, КС, 0,4-0,5 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Данадим Мікс, КЕ., 1,0 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Еспада, КС, 0,2-0,25 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,04 кг/га, Іназума, ВГ, 0,2-0,24 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,15 л/га, Моспілан, ВП, 0,1-0,12 кг/га, Протеус 1100D, МД, 0,5-0,75 л/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Фатрін, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Шаман, КЕ, 0,75 л/га (або аналогів згідно «Переліку»). Фосфорорганічні препарати краще застосовувати у сумішах з піретроїдами. Із **біопрепаратів** проти шкідливої черепашки, смугастої цикадки, пшеничного трипсу, п'явиці ефективні АгрІнсекта, р., 0,5-3 л/га, Колорадоцид, з.п., 5 кг/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га (дозволяються 4-кратні обробки). Захист посівів від клопа-черепашки слід провести в стилі строки - від завершення відродження личинок до появи 4 віку (протягом 10-12 днів). Оптимальні строки проведення обробок – наявність в посівах 15-30% личинок 3 віку. Хімічні обробки проти личинок клопа-черепашки будуть ефективними і проти інших шкідників, що заселяють посіви зернових культур.

Хлібних жуків в разі перевищення порогу шкідливості, який в різних умовах становить від 3 до 8 екз./м², знешкоджують Ісектідом, СК, 0,03-0,05 л/га, Боресм Нео, КС, 0,15-0,3л/га, ВЕПО, КЕ, 0,3 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18-0,22 л/га, Іназума, ВГ, 0,2-0,24 л/га, Карате Зеоном, 050CS, СК, 0,2 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,07-0,1 л/га, іншими відповідно до Переліку

У липні в посівах озимої пшениці до збору урожаю у разі випадання дощів можливе більш інтенсивне поширення хвороб - **борошнистої роси, септоріозу, гельмінтоспоріозів, бурої листкової іржі**. Кореневі гнилі проявлятимуться у вигляді білоколосості та щуплозерності. Залежно від погодних умов, в більшій чи меншій мірі поширюватимуться хвороби колосу - **фузаріоз, септоріоз, оливкова пліснява, бактеріоз, чорний зародок**.

Уникнення втрат зерна внаслідок ураження колоса грибковими та бактеріальними хворобами (фузаріозом септоріозом, альтернаріозом та ін.) у великій мірі можливе за рахунок здійснення організаційно-профілактичних заходів - недопущення запізнення із збиранням; за наявності уражених площ – першочергового їх збирання; швидкого очищення та просушування зерна.

У посівах кукурудзи продовжуватиметься розвиток **попелиць, трипсів, цикадок**, які істотно пригнічуватимуть рослини в умовах посухи. Відроджуватимуться та пошкоджуватимуть рослини гусениці кукурудзяного стеблового метелика. У вогнищах на рослинах розвиватимуться **летуча та пухирчаста сажки, гельмінтоспоріоз**.

В бобах гороху закінчуватимуть розвиток личинки **горохового зерноїда та плодоярки**, на рослинах - **горохова попелиця і трипси**.

Для прискорення дозрівання насіння гороху та зменшення шкідливої дії комплексу хвороб і шкідників проводять десикацію посівів АП-Дикватом, РК, 2-3 л/га, Реглоном Супер 150SL, РК, 2,0-3,0 л/га, Реглором Спектрум 150SL, РК, 2,0-3,0 л/га, Ретро 150SL, РК, 2,0-3,0 л/га, Юстоном, РК, 2,0-3,0 л/га (за поживіння нижніх стручків та

за вологості зерна 45%, за 7 днів до збору врожаю), Клініком Ікстрим, РК, 2,0-3,0 л/га (обприскування посівів у фазі початку побуріння бобів нижнього та середнього ярусів та вологості зерна не більше 35-40%, за 14 днів до збору врожаю), Вулканом Плюс, РК, 3 л/га, Домінатором 360, РК, 3 л/га, Раундапом Макс, РК, 2,4 л/га, Раундапом Екстра, РК, 2,4 л/га, Торнадо 540, РК, 2,4 л/га (обприскування посівів при побурінні 70-75% бобів, за 14 днів до збору врожаю), іншими десикантами згідно Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

У липні у посівах **сої** продовжуватиметься заселення та розмноження **кліщів, клопів, трипсів, попелиць, гусениць листогризучих совок**. В разі сухої, жаркої погоди, залишається загроза масового розмноження сисних шкідників, особливо в південних районах. З хвороб за високої вологості повітря можна очікувати розвитку **аскохітозу, антракнозу, пероноспорозу, альтернаріозу, церкоспорозу, кутастої плямистості (бактеріальний опік)**.

За виявлення перших ознак хвороб на насінневих посівах рекомендується проводити обробку рослин розчинами фунгіцидів Абакус, м.е., 1,5 л/га, А-Зокс 320, КС, 0,4-0,7 л/га, Азоципер Нео, КС, 0,5-0,75 л/га, Акадія, КС, 0,6-0,8 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Архітект, СЕ, 1 л/га+0,5 кг/га сульфату амонію (Турбо), Бенорад, ЗП, 1,5 кг/га, Ентарго Дуо, КС, 0,4-1 л/га, Імпакт К, КС, 0,8 л/га, Імпера Голд, КЕ, 0,8-1,5 л/га, Колосаль Про, МЕ, 0,4-0,6 л/га, Комплер 320, КС, 0,4-0,7 л/га, Коронет 300SC, КС, 0,6-0,8 л/га, Кустодія, КС, 1-1,2 л/га, Косайд 2000, ВГ, 1,5-2,5 кг/га, Піктор Актив, КС, 0,4-1 л/га, Пропульс 250SE, СЕ, 0,8-1,0 л/га, Ракурс, КС, 0,3-0,6 л/га, Фитал, РК, 2,5-3,0 л/га, Фокс 325SC, КС, 0,4-0,6 л/га, Фортеця Тотал ЕС, КЕ, 1,0 л/га, Ямато, СЕ, 1,5 л/га або **біопрепаратів** Бактофит, р.с., 2-3 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Фунгістоп, р.с., 1-2 л/га, інших згідно „Переліку”. Рослини, дифузно уражені пероноспорозом, або з ознаками вірусних захворювань, видаляють з посівів. За надпорогової чисельності шкідників з початку формування бобів (акацієвої вогнівки більше 1-2 гусениці/м², листогризучих совок - 1-3 гусениці/м², лучного метелика - 4-5 гусениць/м², тютюнового трипса - 10-15 екз./рослину, бульбочкових довгоносиків - 50-60 жуків/м²) виникає необхідність захисту посівів Акрамайтом, КС, 0,2-0,3 л/га, Балазо 100, КЕ, 0,4-0,5 л/га, Белтом 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Версаром, КЕ, 0,5-0,7 л/га, Галілом, КС, 0,2-0,3 л/га, Децисом f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Діабло, КЕ, 0,2-0,3 л/га, Коннектом 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, Корагеном 20, КС, 0,15 л/га, Нуредіном Супер, КЕ, 0,75-1,25 л/га, Рімоном Фаст, КС, 0,4-0,6 л/га, Цезарем, КЕ, 0,2-0,3 л/га, іншими дозволеними інсектицидами, або **біопрепаратами** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, Хеліковекс, КС, 0,05-0,2 л/га (проти бавовникової совки). В разі заселення більше 10% рослин кліщами застосовують акарициди або інсектоакарициди Енвідор 240SC, КС, 0,4-0,5 л/га, Масаї, ЗП, 0,4-0,8 кг/га, Мовенто 100SC, КС, 1 л/га, Омайт 57%, ЕВ, 1,2-1,4 л/га, Ортус, КС, 0,7-0,9 л/га, в тому числі препарати **біологічного** походження Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га, Мітігейт, в.р., 0,25-0,3 л/га.

Повсюди у посівах багаторічних трав шкодитиме комплекс комах, з яких найнебезпечніші довгоносики-листокоїди (**бульбочкові, фітономус**), клопи, насіннієди (**тихіус, апіон, товстоніжка**), попелиці, трипси, гусениці листогризучих совок. Конюшина за умов високої зволоженості повітря хворітиме на **буру іржу, антракноз, а люцерна – буру плямистість**.

За надпорогової чисельності шкідників (5-8 жуків/м², 20-30 личинок/100 п.с. фітономусів, 20-30 жуків/м² довгоносика-тихіуса, 8-10 гусениць совок/м²; 15-20 клопів-сліпняків, 20-25 люцернової товстоніжки, 500-600 попелиць на 100 п.с.) багаторічні трави після підкошу обробляють інсектицидами Актеллік 500ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,1-0,15 л/га, іншими. Одночасно з інсектицидами застосовують мікроелементи (борна кислота, молібдат амонію, 0,3-0,6 кг/га). Під час цвітіння, на початку відкладання яєць совками випускають трихограму (100-150 тис. особин на га), а в період масового відкладання (через 7-8 днів) випуск трихограми повторюють.

Шкідники та хвороби технічних культур

В липні за помірно теплої погоди в посівах цукрових буряків масово розвиватиметься **бурякова листкова попелиця**. Чисельність фітофага контролюватимуть переважно ентомофаги, грибкові хвороби, а за надпорогової кількості – хімічні обробки. Помірно тепла та волога погода сприятиме розвитку личинок **бурякових мух, щитаносок, дротяників, гусениць підгризаючих та листогризучих совок**. За високих температур та високої відносної вологості повітря спостерігатимемо збільшення популяції **бурякової мінуючої молі**.

За сприятливих погодних умов (короткочасні дощі, наявність ранкових рясних рос і температури повітря вище+15 °С) повсюди можливий сильний розвиток **церкоспорозу** у посівах буряків. Також поширюватимуться **пероноспороз, альтернаріоз, рамуляріоз, борошниста роса, фомоз, вірусні жовтяниця і мозаїка**. Ущільнення ґрунту через сильні опади може спричинити поширення хвороб коренеплодів (**хвостова, бура та інші гнилі, парша, дуплистість**).

Попелиць (за ЕПШ 15% заселених рослин), мінуючих мух (ЕПШ 30% заселених рослин по 3-5 личинок мух на кожну), павутинного кліща та інших шкідників знищують Актелліком 500ЕС, КЕ, 1 л/га, Бі-58 Новим, к.е., 0,5-1 л/га, Боресм, КС, 0,1 л/га, Енжіо 247SC, КС., 0,18 л/га, Карате Зеоном 050, СС, м.с., 0,125-0,15 л/га, Моспіланом, ВП., 0,05 кг/га, Пестоном, КЕ, 2 л/га, Трансформ, ВГ, 0,024-0,048 л/га, **біопрепарат** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га та іншими згідно «Переліку». За наявності ентомофагів і співвідношення

ентомофаг:попелиця 1:30 або ураження 30% особин попелиці хворобами обробки пестицидами недоцільні. За чисельності підгризаючих 1-2, листогризучих совок 2-3 екз./м², молі 2-3 екз./рослину проводять захисні обробки рекомендованими препаратами (див. «Прогноз-2023 р.»).

Проти підгризаючих та листогризучих совок за чисельності, що перевищує відповідно 1-2 та 2-3 екз./м², молі 2-3 екз./рослину проводять захисні обробки рекомендованими препаратами (Бі-58 Топ, КЕ, 0,5-1 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,05-0,1 кг/га, Коннект 112,5SC, КС, 0,5-0,6 л/га, Шаман, КЕ, 0,8 л/га, інші препарати згідно Переліку. Обробки закінчувати за 20-40 днів до збирання врожаю

За появи ознак **пероноспорозу** обприскують Абакус, м.е., 1,25-1,5 л/га, Акробат МЦ, в.г., 2 кг/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Ентарго Дуо, КС, 0,4-1 л/га, Фитал, РК, 1,5 л/га, інші; за появи окремих плям **церкоспорозу** на 3-5% рослин – Абакус, м.е., 1,25-1,5 л/га, Альто Супер 330ЕС, КЕ, 0,5 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС або АкантоПлюс 28, КС, по 0,5-0,75 л/га, Галіксід 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Замір, ВЕ, 0,75-1 л/га, Мікроплюс Дисперс, ВГ, 2,8 кг/га, Сфера Макс 535SC, КС, 0,3-0,4 л/га ;**борошнистою росою** – Абакус, м.е., 1,25-1,5 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Аякс, КС, 0,4-0,6 л/га, Візерд, КС, 0,4-0,6 л/га, Імпакт 25SC, КС, 0,25 л/га, Карт, КС, 0,8-1 л/га, Піктор Актив, КС, 0,4-1 л/га, Пропульс 250SE, СЕ, 1-1,2 л/га, Рекс Дуо, КС, 0,4-0,6 л/га, Супрім, ЕВ., 0,75-1,0 л/га, Титул Дуо, ККР, 0,25 л/га, Фалькон 460 ЕС, КЕ, 0,6 л/га, Фундазол, ЗП, 0,6-0,8 кг/га, інші згідно Переліку. За наростання хвороб повторні обробки проводять через 12-15 днів (слід обов'язково чергувати препарати для попередження виникнення резистентності), а після застосування фундазолу – через 20-25 днів.

Соняшник масово заселятимуть геліхризова попелиця, клопи (польові, сліпняки), трипси і цикадки. В осередках можлива шкідливість гусениць підгризаючих і листогризучих совок та соняшникової вогнівки .

За помірної температури повітря та підвищеної вологості рослини соняшнику уражуватимуться гнилями, пероноспорозом, фомозом, фомопсисом, септоріозом, іржею. Накопичення інфекції протягом першої половини вегетації може обумовити епіфітотійний характер захворювань.

Від попелиць (ЕПШ 20% заселених рослин по 40-50 екз. на кожній за відсутності ентомофагів), а також клопів, рослини захищають (до початку цвітіння) Вантекс, М.с., 0,1 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Ефорія 247SC, КС, 0,18 л/га, Інстрайкер, КЕ, 0,15-0,25 л/га, Кораген 20, КС, 0,15 л/га, Фуфанон 570, КЕ, 0,6 л/га, інші згідно Переліку, **біопрепарат** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га.

Розвиток пероноспорозу та фомопсису попереджають Азоципер Нео, КС, 0,75-1 л/га, Акадія, КС, 0,8-1 л/га, Аканто плюс 28, КС, 0,5-1,0 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Галіксід 280SC, КС, 0,75-1 л/га, Ентарго Дуо, КС, 0,7-1 л/га, Кіпер, КС, 0,8-1 л/га, Консенто 450SC, КС, 1,7-2 л/га, Піктор Актив, КС, 0,7-1 л/га, Пропульс 250SE, СЕ, 0,8-1 л/га, Ракурс, КС, 0,3-0,6 л/га, Ретенго, КЕ, 0,5-0,75 л/га, Ріас 300ЕС, КЕ, 0,5-0,8 л/га, Супрім, ЕВ, 1-1,5 л/га, Танос 50, ВГ, 0,4-0,6 кг/га, Фокс 325SC, КС, 0,6-0,8 л/га, Ямато, СЕ, 1,5 л/га; Коронет 300SC, КС, 0,6-0,8 л/га та Мікроплюс Дисперс, ВГ, 2,8 кг/га (сіра гниль); **біопрепарати** Фунгістоп, р.с., 2-3 л/га, Флорабацілін, с., 2-4 л/га;іншими згідно Переліку. За необхідності повторні обробки проводять через 2 тижні.

Картопля та овочеві культури

На площах картоплі та інших пасльонових культур закінчуватимуть живлення, заляльковуватимуться личинки першого покоління, продовжать вихід **колорадські жуки** літньої генерації, які відкладатимуть яйця, відроджуватимуться і шкодитимуть личинки. Посушливий липень з температурами понад +26°C та відносно вологістю повітря 58-75%) обумовлюватиме небезпеку пошкодження рослин середньо- та пізньостиглих сортів картоплі, томатів, баклажанів.

Проти колорадського жука використовують препарати: Біскайя 240OD, МД, 0,2 л/га, Версар, КЕ, 0,75 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Дантоп 50, ВГ, 0,035-0,045 кг/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Ефорія 247SC, КС, 0,18 л/га, Інсектідо, СК, 0,03 л/га, Каліпсо 480SC, КС, 0,1-0,2 л/га, Коннект 112,5SC, КС, 5 мл/5 л води/100 м², Конфідор 200SL, РК, 0,15-0,2 л/га, Кораген 20, КС, 0,05-0,06 л/га, Моспілан, ВП, 0,05 кг/га, Номолт*, КС, 0,15 л/га, Разит, КС, 0,1-0,2 л/га, Рімон, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,07 л/га, та інших. З **біопрепаратів** використовують Агрінсекту, р., 0,5-3 л/га, Актоверм, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Актофит, КЕ, 0,3-0,4 л/га, інші згідно Переліку.

Хвороби (**фітофтороз, альтернاریоз**) за теплої, вологої погоди, рясних рос, туманів, різких коливань температури масово розвиватимуться та поширюватимуться на картоплі повсюди.

Для оздоровлення картоплі, томатів від хвороб застосовують Акробат МЦ, в.г., 2 кг/га, Арева Голд, ВГ, 1,8-2 кг/га, Банджо, КС, 0,3-0,4 л/га, Банджо Форте, КС, 0,8-1 л/га, Валіс М, ВГ, 2 кг/га, Док ПРО, ЗП, 0,4-0,6 кг/га, Зорвек Інкантія, СЕ, 0,4-0,5 л/га, Інфініто 61SC, КС, 1,2-1,6 л/га, Кольт 690, ЗП, 2,0 кг/га, Косайд 2000, ВГ, 1,5-2,5 кг/га, Купроксат, КС, 3,0-5,0 л/га, Мелоді Дуо 66,8WP, ЗП, 2-2,5 кг/га, Нандо 500, КС, 0,3-0,4 л/га, Натіво 75WG, ВГ, 0,25-0,35 кг/га, Орвего,

КС, 0,8-1 л/га, Охайо, КС, 0,3-0,4 л/га, Ревус 250SC, КС, 0,5-0,6 л/га, Ревус Топ 500SC, КС, 0,6 л/га, Ридоміл Голд МЦ 68WG, в.г., 2,5 кг/га, Сігнум, ВГ, 0,25-0,3 кг/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,5 л/га, Сфінкс Екстра, ВГ, 2 кг/га, Танос 50, ВГ, 0,6 кг/га, Фольпан, ВГ, 2,0 кг/га, за норми витрати робочої рідини при наземному обприскуванні 300-400 л/га. Використовують також **біопрепарати**: Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Псевдобактерін-2 (Респекта), в.р., 1 л/га, Трихофіт, п.р., 4-6 л/га, ФітоДоктор (Спорофіт), п., 2,0-3,0 кг/га, інші препарати згідно Переліку.

У липні капусту скрізь пошкоджуватимуть гусениці **капустяної та інших совок, капустяного та ріпного біланів, личинки капустяної молі та капустяної попелиці, білокрилка**. Найбільшою шкоди завдає білокрилка капустяна, яка здебільшого харчується на різновидах капусти, бур'янах з родини капустяних, а також на суницях. Листя рослин ушкоджують в основному личинки білокрилки, причому живляться вони переважно на молодих листках. Личинки висмоктують сік рослин, що значно їх ослаблює. В процесі висмокування соку з рослин білокрилки споживають його більше, ніж їм необхідно, а всі залишки виводять назовні у вигляді цукристого нальоту (медвяної роси). Він, в свою чергу, створює сприятливі умови для розвитку сажистих грибків, що призводить до погіршення процесів газообміну в клітинах рослин, в них істотно сповільнюється фотосинтез. Складність боротьби з білокрилкою полягає в тому, що контактні препарати, які вбивають дорослих особин, не діють на личинок, тому що восковий кокон захищає їх від шкідливих впливів.

Для боротьби з гусеницями лускокрилих на початку та в період масового відкладання яєць метеликами совок та біланів проводять випуск трихограми з розрахунку в перший строк 20 тис. самиць на гектар, в другий-третьій - одна самиця трихограми на 20 яєць шкідника на 1м². Проти личинок використовують двократне обприскування **біопрепаратами** Лепідоцид-БТУ, р., 2-3 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2,0-3,0 кг/га. 3 хімічних препаратів застосовують: Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Версар, КЕ, 0,45-0,75 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га, Дімілін, з.п., 0,08-0,12 кг/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247 SC, КС, 0,18 л/га, Золон 35, к.е., 1,6-2,0 л/га (середньо- та пізньостиглі сорти), Матч 050 ЕС, к.е., 0,4 л/га, Номолт, к.с, 0,3 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,2-0,3 кг/га, Релдан 22ЕС, КЕ, 1,0-1,5 л/га, Сумі-альфа, КЕ, 0,2 л/га, Суперкіл 440, КЕ, 0,45-0,75 л/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Ф'юрі, в.е., 0,1-0,15 л/га, інші препарати згідно Переліку.

. В разі заселення капустяною попелицею 5-10% рослин – обприскують одним з препаратів: Актара 25WG, ВГ, 0,06-0,08 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,035 кг/га, Мовенто 100SC, КС, 0,75-1 л/га, Релдан 22ЕС, КЕ, 1,0-1,5 л/га, Сіванто Прайм 200SL, РК, 0,7 л/га, Трансформ, ВГ, 0,04-0,06 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,1-0,15 л/га, **біопрепарат** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, інші згідно Переліку.

Для регулювання чисельності **білокрилки** на овочевих культурах найпростішим засобом є виставлення клейових пасток, які являють собою жовті поверхні, покриті невисихаючим клеєм. У боротьбі з білокрилкою в Україні дозволено використання інсектицидів: Актеллік 500ЕС, КЕ, 0,3-1,5 л/га (відкритий ґрунт), 3-5 л/га (закритий ґрунт), Вертимек 018ЕС, КЕ, 0,7-1 л/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, в закритому ґрунті: Актуал, КЕ, 3-5 л/га, Аплауд, з.п., 0,5-0,7 кг/га, Беневія, ОД, 0,6-1 л/га, Верімарк, КС, 0,375-0,5 л/га (методом крапельного зрошення), Мовенто 100SC, КС, 0,75-1 л/га, Моспілан, ВП, 0,2-0,3 кг/га, Конфідор 200SL, РК, 0,25 л/га та аналоги (Бульбоцит, ВГ, 0,045-0,050 кг/га, Варант 200, в.р.к., 0,25 л/га, Вектор, РК, 0,25 л/га, Еліт Хантер, РК, 0,25 л/га, Когінор, РК, 0,25 л/га. Для роздрібного продажу населенню дозволені препарати Актеллік 500ЕС, КЕ, (6 мл/3 л води/1 сотку, Антикліц Макс, КЕ, 8-10 мл/8-10 л води/1 сотку (декоративні культури), Вертимек 018ЕС, КЕ, 10 мл/5 л води/1 сотку, Конфідор Максі, ВГ, 0,5 г/5-8 л води/1 сотку. Проти імаго досить ефективно використання **біопрепаратів** на основі авермектинів і аверсектинів (Актарофіт, Актоверм Актофіт), а також АгрІнсекта, р., 5-30 мл/100 м², Натургард, в.р., 0,3 л/га. Слід мати на увазі, що білокрилка швидко набуває стійкості до інсектицидів, що вимагає регулярних обробок з постійним чергуванням препаратів.

Огіркам скрізь можуть загрожувати **баштанна попелиця, тютюновий трипс, павутинний кліщ**, які найбільш активні за жаркої, помірно вологої погоди.

Від сисних шкідників рослини захищають Акрамайту, КС, 0,2-0,3 л/га, Апплауду 25, КС, 0,5-0,7 л/га, Карате Зеону 050CS, мк.с, 0,1 л/га, Мовенто 100SC, КС, 0,5-1 л/га, Талстару 10%КЕ, 0,48-0,6 л/га, **біопрепаратів** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, Актофіт, КЕ, 2 л/га, Актоверм, КЕ, 2 л/га, Актоверм Формула, р., 7-15 л/га, Бітоксібацилін-БТУ, р., 7-15 л/га/1000 л, Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га

На овочевих культурах за наявності достатньої кількості тепла та вологи - рясних рос або туманів, масово розвиватимуться та поширюватимуться **бактеріоз, пероноспороз, аскохітоз, антракноз** (огірки), осередково - **чорна бактеріальна плямистість** (томати).

Огірки захищають для попередження розвитку хвороб Медяном Екстра 350SC, КС, 2-2,5 л/га, Нукопом 25ХайБіо, ВГ, 2 кг/га, **біопрепаратами** Псевдобактерін-2, в.р., 1 л/га, Триходерма Бленд Біо-

*Green Microzute TR, КС, 0,3-1 л/га, Фітолавін, РК, 1,5-2 л/га. Через 10-12 днів після попередньої обробки обприскування системними препаратами: Акробат МЦ, в.г., 2 кг/га, Альетт 80WP, ЗП, 2,0 кг/га, Інфініто 61SC, КС, 1,2-1,6 кг/га, Кабріо Дуо, КЕ, 2,5 л/га, Квадріс 250SC, КС, 0,6 л/га, Курзат Р44, ЗП, 3,0 л/га, Орвего, КС, 0,8-1 л/га, Превікур Енерджі 840SL, РК, 2,5 л/га, Ранман Топ, КС, 0,5 л/га, Фитал, РК, 2,0-2,5 л/га, інші. 3 і 4 обробки посівів проводять через 8-10 днів. **Біопрепарати** – див. фазу 2-3 справжніх листків.*

Багаторічні насадження

В яблуневих садах протягом липня дохарчовуватимуться гусениці **яблуневої плодожерки** 1-го покоління, частина їх відійде у зимову діапаузу, а інша залялькується. В липні розпочнеться літ метеликів другої генерації, які відкладатимуть яйця на плоди середніх та пізніх сортів яблуні. Значної шкоди гусениці яблуневої плодожерки завдаватимуть незахищеним садам.

Тепла з помірними опадами погода сприятиме наростанню чисельності й шкідливості **сисних шкідників - попелиць**, а за жаркої сухої погоди - **медяниць, плодкових кліщів**, особливо в південних районах області.

Повсюди в плодах черешні і вишні середніх і пізніх строків досягання живитимуться личинки **вишневої мухи**.

З листогризух шкідників на зерняткових культурах можуть шкодити личинки **золотогуза, білана жилкуватого**, в інших (**листокрутки, шовкопряди, яблунева міль**).

Посушлива і жарка погода в липні сприятиме розвитку **борошнистої роси**, передусім на сприйнятливих сортах. Утримання теплої погоди з дощами обумовить інтенсивний розвиток **парші яблуні і груші, моніліозу, клястероспоріозу, кокомікозу, кучерявості листків персика** на кісточкових. Зерняткові сади в разі виловлення феромонною пасткою за 7 днів спостережень 3 і більше метеликів **яблуневої плодожерки** або 1 **східної але не раніше втрати токсичності препаратів** від попереднього обприскування, застосовують Дозор, ЗП, 0,6 кг/га, Люфокс 105ЕС, к.е., 1 л/га, Матч 050ЕС, к.е., 1 л/га, Номолт, к.с, 0,5-0,7 л/га, Рімон, КЕ, 0,25-0,3 л/га; Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,1 кг/га, Ламдекс, СК, 0,15 л/га, Моспілан, ВП, 0,15-0,20 кг/га інші згідно Переліку. За наявності бродяжок **щитівок і несправжньощитівок** використовують Аплауд, 2,0-2,4 кг/га, Данадим стабільний, КЕ, 2 л/га, Кораген 20, КС, 0,15-0,175 л/га, Люфокс 105ЕС, КЕ, 1,0 л/га, Сумітїон, КЕ, 1,6-3,0 л/га.

До бакової суміші для боротьби з **парією** додають - Дітан М-45, ЗП, 2-3 кг/га, Белліс, ВГ, 0,8 кг/га, Ембреліо 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Ескаду 488, КС, 1,75-2,0 л/га, Косайд 2000, ВГ, 2,0-2,5 кг/га, Луна Експірієнс 400SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Мерпан, ВГ, 1,9-2,5 кг/га, Нандо 500, КС, 0,6 л/га, Натіво 75WG, ВГ, 0,3-0,35 кг/га, Патроль, ЗП, 1,5-2,0 кг/га, Полірам ДФ, ВГ, 2,5 кг/га, Принцип 90SC, КС, 1 л/га, Сакуру, КС, 2,5-3 л/га, Серкадіс Плюс, КС, 0,9-1,5 л/га, Скалу 400SC, КС, 0,75 л/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,15-0,2 л/га, Фитал, РК, 2,0 л/га, Циделі Топ 140DC, КД, 0,6-0,7 л/га, інші; проти **борошнистої роси** – Агрісул, ВГ, 6 кг/га, Алмаз 100, Топазіо, ВГ, 3-4 кг/га, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Ембрелію 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Белліс, ВГ, 0,8 кг/га, Імпакт 25SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Луна Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Нандо 500, КС, 0,6 л/га, Натіво 75WG, ВГ, 0,3-0,35 кг/га, Оріус 250, ЕВ, 0,4-0,5 л/га, Принцип 90SC, КС, 1 л/га, Сакуру, КС, 2,5-3 л/га, Серкадіс Плюс, КС, 0,9-1,5 л/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,15-0,2 л/га, Топаз 100ЕС, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Топсін М500, КС, 0,4-1,6 л/га, Флінт Стар 520SC, КС, 0,4-0,5 л/га, а за температури не нижче 16-20°C і не вище 28-35°C - Інферно, ВГ, 5-8 кг/га, Кумулюсу ДФ, в.г., 6 кг/га, Тівіту Джет 80WG, в.г., 8 кг/га, Топазіо, ВГ, 3-4 кг/га.

На кісточкових породах за необхідності відразу після збору врожаю і ще двічі з інтервалом 12 днів проводять обробки від **кокомікозу** (Делан, в.г., 1 кг/га, Джек Пот, КЕ, 0,4-0,5 л/га, Ембрелія 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Луна Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Сігнум, ВГ, 1,0-1,25 кг/га, Топсін-М, ЗП, 1 кг/га, Фитал, РК, 2,0 л/га, Хорус 75WG, ВГ, 0,25-0,3 л/га).

Отриманню екологічно чистої продукції сприяє проведення боротьби біологічними інсектицидами, що позитивно впливає на стан здоров'я людини, та зменшує пестицидне навантаження на навколишнє природне середовище. В плодкових насадженнях можна застосовувати широкий спектр біоінсектицидів та біопрепаратів фунгіцидної дії. Так, у боротьбі з плодожерками в нагоді стануть - Гаубсин, с., 10 л/га, Мадекс Твін, КС, 0,1 л/га (400-1000 л/га робочого розчину) або Скарадо-М, ЗП, 3-5 кг/га, з кліщами – Мітігейт, в.р., 0,3-0,45 л/га, Агрїнсекта, р., 0,5-3 л/га, з кліщами, попелицями та листоблішками – Натургард, в.р., 0,3-1 л/га.

Проти хвороб використовуються Віплант, РК, 2 л/га, Бізар, р., 4-6 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Псевдобактерін-2 (Респекта), в.р., 1 л/га, Фітолавін, РК, 2 л/га (за рекомендованою схемою), Фітохелт, р., 1-2 л/га; проти бактеріального опіку – Казумін 2Л, РК, 3-4 л/га. Препарат Гаубсин, с., 10 л/га, застосовують проти комплексу шкідливих організмів - яблуневої плодожерки, попелиць, парші, борошнистої роси. На кісточкових, зерняткових, винограді проти моніліального та бактеріального опіку, сірої та моніліальної плодової гнилі застосовують **біопрепарат** Серенада АСО SC, КС, 4-8 л/га (за рекомендованою схемою – 2 обробки під час цвітіння з інтервалом 7-10 днів, та 2 обробки перед збиранням врожаю з таким самим інтервалом).

Начальник управління
фітосанітарної безпеки

підписано

Наталія САМБОРСЬКА

Провідний спеціаліст відділу
захисту рослин, фітосанітарної
діагностики та прогнозування

підписано

Валентина Бойко